

TILTAK FOR Å FORENE FAMILIELIV OG YRKESLIV: AVSLUTNING AV EØS PROSJEKT I PORTUGAL 25.03.2011

Avslutningskonferanse for EØS prosjekt i Portugal

Norge har deltatt i et treårig prosjekt i Portugal med fokus på tiltak som gjør det mulig å forene familieliv og arbeidsliv. Prosjektet har vært finansiert av EØS-midler og avsluttes i april 2011. Avslutningen ble markert med en konferanse i Lisboa 23.3.2011 med deltakelse fra alle de portugisiske og norske partnerne. Norge har også deltatt i et lignende prosjekt i Spania som ble avsluttet med en konferanse i februar 2011.

Prosjektet i Portugal

Det portugisiske prosjektet har fokusert på samarbeid mellom norske og portugisiske organisasjoner om tiltak som gjør det mulig å forene arbeidsliv og familieliv. Prosjektet startet opp i august 2008 med et budsjett på totalt 7 millioner kroner og 7 portugisiske partnere: Det katolske universitet i Lisboa, det portugisiske arbeids- og sosialdepartementet, en frivillig organisasjon for familier med mange barn, den portugisiske kommuneorganisasjonen, kommunene Leiria og Faro og bedriftene Rolear og InCentea.

De norske partnerne har vært Kommunenes Sentralforbund, KS, med de to kommunene Kristiansand og Tvedestrand, samt de to bedriftene National Oilwell Varco og TeamTec. Team Tec trakk seg tidlig fra prosjektet av kapasitetsgrunner og ble erstattet av Pragma.

Målsetting med prosjektene

Målsettingen med både det spanske og det portugisiske EØS-prosjektet er å bedre mulighetene for å forene familieliv og arbeidsliv, en viktig forutsetning for sosial og økonomisk utvikling. I EU kalles dette "conciliation" eller "work life balance". Både Spania og Portugal har lave fødselstall som skaper en demografisk og økonomisk utfordring på nasjonalt nivå på både kort og lang sikt. Begge regjeringene ser derfor tiltak for å forene arbeidsliv og familieliv som et prioritert felt i et strategisk samfunnsmessig perspektiv.

Norge har en fødselsrate på 1,98, en av de høyeste i Europa, og ser at kombinasjon av arbeidsliv og familieliv er av strategisk betydning, ikke bare for trivsel i arbeidsliv og for likestilling, men også for samfunnsutviklingen. Norge opplever samtidig store utfordringer, som synliggjøres av de aktuelle debattene om deltid, kontantstøtte, foreldrepermisjon, kjønnsdelt utdanningsvalg og arbeidsmarked. Det er også store regionale forskjeller, og noen norske regioner - bl.a. Agder - ser likestilling og økning i kvinners yrkesdeltakelse som en strategisk prioritering for egen kommunal og regional utvikling.

Prosjektaktiviteter

Det portugisisk prosjektet har vært inndelt i 6 hovedaktiviteter .

1. Sammenligning og analyse av situasjonen i Portugal og Norge på nasjonalt og lokalt nivå relatert til arbeidsliv og familieliv, dels kartlegging på nasjonalt nivå av forskjeller og likheter mellom lovgivning, sosiale ordninger og tendenser i de to land, dels kartlegging og analyse av forskjeller og likheter mellom de fire kommunene og bedriftene.
2. Utvikling og implementering av partnerskap mellom portugisiske og norske kommuner og bedrifter, 2 kommuner og 2 bedrifter i hvert land med fokus på erfaringsutveksling og opplæring .
3. Studiebesøk mellom Norge og Portugal, 2 til Norge og 2 til Portugal. Målsettingen er at portugiserne skal bli kjent med norske forhold og erfaringer og at de norske partnerne skal kunne formidle erfaringer og ideer til sine portugisiske partnere. Studieturene fra Portugal

til Norge fant sted i henholdsvis april 2009 og desember 2010, fra Norge til Portugal i september 2010 og mars 2011.

4. Utvikling av en webside for prosjektet for å forenkle kontakt, erfaringsutveksling og veiledning mellom partnerne.
5. Utvikling av et langsiktig nettverk rundt temaet arbeidsliv og familieliv for å utveksle erfaringer og forenkle mulig framtidig samarbeid.
6. Informasjon og publisering vedr. prosjektresultatene – blant annet ved konferanser i Lisboa i april 2010 og våren 2011.

Formidling av norske erfaringer

Norske erfaringer tyder på at forening av familieliv og arbeidsliv krever parallelle tiltak på flere nivåer:

- nasjonalt: juridisk lovgivning og økonomiske støtteordninger
- regionalt og kommunalt: tjenester for barn, unge, eldre og funksjonshemmede
- arbeidsliv: lønnspolitikk, arbeidstidsordninger og permisjonsregler
- forskning: dokumentasjon av status, utviklingstrender og muligheter
- privat: fordeling av ansvar og arbeidsoppgaver i hjemmet

Norge har lagt vekt på å formidle erfaringer fra alle disse nivåene, med vekt på sammenhengen mellom tiltak på de ulike nivåene.

Utvelgelse av kommuner i Agder

KS har valgt Agderfylkene som samarbeidsregion for EØS-prosjektene i både Spania og Portugal av strategiske grunner. Agderfylkene har store utfordringer når det gjelder likestilling, blant annet når det gjelder kvinners tilknytning til og deltakelse i arbeidslivet. Agderfylkene har derfor prioritert likestilling og ønsker utvikling på feltet, blant annet økt kvinnelig yrkesdeltakelse. Prosjektene i Spania og Portugal har gjort det mulig å bruke EØS prosjekter som et strategisk virkemiddel for regional og kommunal utvikling i Norge på et felt som den aktuelle regionen har prioritert. I tillegg er det selvsagt praktisk å velge kommuner som ligger i samme region, det forenkler kommunikasjon og samarbeid og skaper grunnlag for synergieffekter.

Likestillingsrådet i Agder har vært felles kontaktorgan for de to EØS-prosjektene i Agder. Senter for likestilling ved Universitetet i Agder er sekretariat for Likestillingsrådet og har også deltatt på flere av aktivitetene i de to prosjektene.

Gode resultater

Resultatene av det portugisiske prosjektet ble presentert på avslutningskonferansen i Lisboa. Prosjektet har lagt vekt på gjensidig læring, dvs. at både Portugal og Norge skulle lære av hverandre. Både Portugal og Norge har lagt vekt på at det har vært nyttig å bli kjent med forholdene i et annet land, både for å få nye impulser og ideer til eget arbeid – men også for å bli utfordret til å se på eget arbeid med nye øyne. I tillegg har partnerne diskutert konkrete arbeidsmåter som så har blitt presentert på felles møter.

Presentasjonene inkluderer blant annet følgende temaer:

- Kristiansand har presentert metoder for målstyring og resultatvurdering samt verktøyet “Diversity Icebreaker” for teambuilding og samarbeid
- Tvedestrand har presentert sin metode for kommunalt planarbeid, programmet for tidlig intervensjon og sitt interkommunale samarbeid
- National Oilwell VARCO har presentert sine prinsipper for medarbeidervurdering
- Pragma har presentert nettverkene på Sørlandet, NODE, EYDE og NEW

- De portugisiske kommunene Faro og Leiria har presentert sitt arbeid med frivillighet for skolefritidstiltak og eldreinstitusjoner
- De portugisiske bedriftene InCentea og Rolear har presentert sine kartlegginger av behov for ulike grupper medarbeidere

Gjennom erfaringsutvekslingen har alle deltakerne besluttet å gjennomføre konkrete tiltak i sine organisasjoner, fore eksempel følgende:

- Leiria har innført mer fleksibel arbeidstid for spesielle grupper
- InCentea og Rolear har utvikler nye tjenester for de ansatte som kan gjøre hverdagslivet enklere
- Kristiansand vil arbeide mer med likestillingsrapporteringen i egen kommune
- Pragma vil se på forholdene for menn og kvinner i de ulike delene av bedriftene

EØS-midler

Både prosjektene i Portugal og Spania har vært finansiert av de såkalte "EØS-midlene". EØS-midlene er en del av EØS-avtalen, samarbeidet mellom EU og de tre EFTA-landene Island, Liechtenstein og Norge. Finansieringsordningen ble etablert i 2004 i forbindelse med at EU ble utvidet med ti nye medlemsland og justert i 2007 da de nye EU-landene ble utvidet fra ti til tolv, i og med at også Bulgaria og Romania ble medlemmer.

Målsettingen med EØS-midlene er å støtte sosial og økonomisk utvikling i 15 av EU-landene, de 12 nye samt Hellas, Portugal og Spania. Støtten gis gjennom prosjekter med vekt på ulike prioriterte områder, bl.a. bærekraftig utvikling, bevaring av kulturarv, utvikling av menneskelige ressurser, styrking av det sivile samfunn og regional utvikling. Det er bare institusjoner og organisasjoner i de aktuelle EU-landene som kan søke om EØS-midler, men norske institusjoner og organisasjoner kan dra nytte av ordningen ved å inngå i ulike former for prosjektsamarbeid. Alle de nåværende EØS- prosjektene avsluttes i april 2011, men EFTA og de aktuelle EU landene er i gang med forhandlinger om nye prioriteringer og nye programmer og prosjekter starter trolig opp i 2011-2012.

Ytterligere informasjon

Det finnes svært mye informasjon fra prosjektet, både kartleggingen av forholdene i de to landene og presentasjoner fra seminarer og studieturer. Informasjonen er tilgjengelig via KS' hjemmeside www.ks.no